

nr. 4. 2005

20.12.2005

7. årgang

NIFnytt

**Elektronisk medlemsblad
fra
Norske Inkassobyråers Forening**

Generalsekretæren har ordet side 2

HSH om den nye arbejdsmiljøloven side 8

Direkte tvangsinndrivelse av uimotsagte krav side 9

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Leder

*av generalsekretær
Thor A. Andersen*

Så er det julen som står for døren...

Årets julehandel er spådd å nå nye rekorder. Vel og bra – det. Jeg håper ikke dere blir skuffet over meg, men jeg har et lite ønske om at hele Norge i år handler etter evne og ikke over evne. Det er noe rart med julen – sånn.

Nye medlemmer...

2005 har vært et spesielt år når det gjelder medlemsutvikling. Mange nyetableringer i markedet samtidig som flere av våre gamle kollegaer har startet ny virksomhet i bransjen har gjort at vi nå er 70 betalende medlemmer. Kjempemorsomt!

Samarbeidspartnere...

Da er vi oppe i tre samarbeidspartnere. I tillegg til vår hovedsamarbeidspartner ErgoGroup har nå EDB Business Partner Norge og Lindorff Decision inngått nye avtaler med oss. Vi gleder oss til samarbeidet i året som kommer.

Året 2005...

I de tre foregående NIFnytt har jeg fortalt dere om de ulike prosjektene som jeg har arbeidet med i 2005. Likeså hvilke oppgaver som har vært prioritert i forhold til lover og regler og dialog med det offentlige.

Nå vil jeg heller fortelle om, og takke for den kontakt jeg har hatt med dere, medlemmene. Jeg er jo ikke ansatt for å drive et servicekontor for medlemmene. Det var en avgjørelse som ble tatt for mange år siden. Dere er forventet å klare dere selv når det gjelder inkassofaglige spørsmål. Men, jaggu er det hyggelig å bli kontaktet av dere. Mange rare spørsmål, mange interessante problemstillinger. Således anser jeg det mer som voksenopplæring – av meg. Jeg får på denne måten et bilde av hva som bekymrer dere og hva dere sliter med. Fint å kunne ta med seg videre når jeg prater med det offentlige.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Våre to møter i 2005 var meget godt besøkt. Arbeidet med neste års arrangementer er i gang. Økt fokus på faglig innhold uten å glemme det sosiale aspektet og tilbudet er viktig. Når vårens generalforsamling kombineres med vårt **25 ÅRS JUBILEUM** tegner det til å bli historiens best besøkte arrangement i foreningen. Jeg gleder meg allerede. Våre arrangement for øvrig viser seg å være av interesse for våre skandinaviske søsterforeninger og vi vil invitere dem til begge arrangementene neste år.

Avslutningsvis vil jeg takke dere alle for samarbeidet i året som har gått og ønske dere en riktig god jul og et godt nytt år. Så, vil jeg takke Lise og Tone for det arbeidet de har lagt ned for dere og foreningen. TUSEN TAKK!

Vil du ha inn en kunngjøring, noe du vil dele med andre, en annonse eller annet i NIFnytt?

Ta kontakt med oss pr. telefon 33 46 95 60, eller send oss en e-post: lise@inkasso.no

---

Innholdsfortegnelse:

Leder.....	side 2
Møtekalender våren 2006.....	side 4
Kurskalender våren 2006.....	side 4
Formannens hjørne.....	side 5
Våre medlemmer, Intrum Justitia AS.....	side 7
HSH om den nye arbeidsmiljøloven.....	side 8
Direkte tvangsinn drivelse av uimotsagte pengekrav.....	side 9
EDB Infobank ny samarbeidspartner i inkassomarkedet.....	side 15
ErgoEphorma's spalte.....	side 17
Flere tvistehåndteringskurs.....	side 20
Historien om Julenissen.....	side 21

Møtekalender - våren 2006

Inkassoklagenemnda	16. januar
Styremøte	02. februar
Lovutvalget	14. februar
Inkassoklagenemnda	27. februar
Generalforsamling/ bransjetreff	23. - 24. mars
Inkassoklagenemnda	03. april
Styremøte	06. april
Lovutvalget	23. mai
Styremøte	15. juni
Inkassoklagenemnda	19. juni

Kurskalender - våren 2006

Kurs III	31. januar 2006 (merk dato)
Kurssted	Kurs III avholdes hos Lindorff AS på Skøyen i Oslo
Tviste- håndteringskurs	datoer ikke fastsatt ennå
Påfyllingskurs	datoer ikke fastsatt ennå, men etter februar 2006 Namsmannen i Oslo

---

av Baard Sig. Bratsberg
KrediNor AS

Formannen

Et lite "Skriftstykke"

I forbindelse med arbeidet i Betalingsinnfordringsutvalget i 1992, hvor reglene om direkte tvangsinn drivelse av uimotsagte krav ble utformet, ble det brukt betydelig tid på å komme frem til omgrepet "skriftstykke". Lite visste vi den gangen at enten utviklingen skulle gå så fort, eller ikrafttredelsen ta så lang tid, at omgrepet var umoderne før det skulle i bruk. I Stortingsproposisjon nr. 1, 1991-1992, fremleggelse av statsbudsjettet for 1992, heter det:

"Graden av betalingsunnløstelse er sterkt økende i samfunnet. Dette er en negativ utvikling som det er viktig både å stanse og å snu. Sikring av effektiv betaling berører fundamentale spilleregler i hele det økonomiske liv. Svekkelse av slike spilleregler har klare negative følger for samfunnsøkonomien og for den enkelte. Reaksjonen overfor dem som unnløst å betale, er svært viktig både av hensyn til den almennelige rettssikkerheten og av hensyn til de økonomiske konsekvenser som betalingsunnløstelse medfører. Regjeringen ser det derfor som viktig å legge forholdene til rette for en effektiv betalingsformidling. I denne sammenheng skal i første rekke nevnes at det nylig er vedtatt en ny inkassolov, og at Regjeringen våren 1991 fremsatte forslag til ny tvangsfullbyrdselov. For øvrig vil også den pågående revisjon av konkurslovgivningen mv. ... ventelig bringe endringer av betydning for kreditorene. Finansdepartementet vil i samråd med Justisdepartementet sette ned et hurtigarbeidende utvalg med sikte på å vurdere behovet for ytterligere lovendringer på dette området, slik at den som har krav på betaling (kreditor) på en effektiv måte kan sikre sine interesser og få sine betalingskrav oppfylt."

Det ovenstående er en rørende beskrivelse av situasjonen både da og nå for en kredittmann. For den hurtigarbeidende komiteen, som etter 10 måneders arbeid i 1992 fremla NOU nr. 35 for 1992, var motivet at det var politisk vilje bak uttalelsen til snarlig forbedring og ikrafttredelse. Det har vist seg at det skulle ta 13 år før forslaget skulle settes ut i livet.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

I mellomtiden er mobiltelefon blitt allemannseie, SMS en daglig kommunikasjonsform, internett det globale oppslagsverket og e-mail dagliglivets tyrann. Samfunnet blir mer og mer digitalisert og elektronisk kommunikasjon er av det offentlige ønsket velkommen i alle samfunnslag – e-faktura likeså. Det er rasjonelt og kostnadsbesparende, men i vår verden er spørsmålet om denne kommunikasjonsformen omfattes av omgrepet ”skriftstykket” kommet på spissen.

I en uttalelse fra Justisdepartementets lovavdeling, initiert av sekretariatet i Foreningen, av 16/11 d.å. heter det:

*”For at elektroniske kommunikasjon skulle kunne sidestilles med
pairbasert kommunikasjon etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 ny bokstav
f, måtte dette etter Lovavdelingens syn ha vært uttrykkelig regulert i
bestemmelsen med nærmere vilkår for bruk av elektronisk kommunikasjon.*

*Lovavdelingen antar etter dette at uttrykket ”skriftstykket” i
tvangsfullbyrdelsesloven § 7-2 ny bokstav f må forstås slik at det kun
omfatter dokumenter i papirform, og ikke også elektroniske dokumenter.”*

Dette medfører at en elektronisk utformet faktura ikke kan være tvangsgrunnlag i tvangsfullbyrdelseslovens § 7-2, f`s forstand. Dette til tross for at den samme lovgiver søker å utarbeide systemer hvor effektiviteten nettopp ligger i elektronisk samhandel med inkassobransjen, hvor bransjen må konvertere det papirbaserte ”skriftstykket” til et elektronisk dokument.

Forstå det den som vil.

Julen er høysesong for omgrepet ”skriftstykket”. Jeg har lest at posten skal formidle rundt 90 millioner skriftstykker i form av julekort i desember. Siden NIF-nytt er et elektronisk dokument, og ikke et skriftstykket, - selv om dette åpenbart er skrevet, er jeg noe i tvil om julehilsener kan inntas. I fare for å begå et lovbrudd unnlates dette.

På vegne av styret har jeg imidlertid i tankene de beste forhåpninger for Foreningen og medlemmene for det kommende året og likeledes omtanke for den forestående julehøytid. I tillegg vil jeg oppfordre alle medlemmene til å finne frem blekkhus, pennesplitt og penneholder og på papir oversende en takk og julehilsen til både sekretariatet i Foreningen og Nemnda for utmerket arbeid og service.

Gammeldags potetrykk på papir godkjennes, -
det var det Betalingsinnfordringsutvalget hadde i tankene.

Baard Sig. Bratsberg

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Våre medlemmer, Intrum Justitia AS

*av administrerende direktør
Rune Viermyr*

Intrum Justitia er Europas ledende selskap innen tjenester for kredittadministrasjon. Konsernet omsetter for ca. 2,8 milliarder kroner og har rundt 2.900 ansatte i 22 europeiske land. Vi har høye ambisjoner om videre vekst.

Selskapet ble etablert av Sven Göranson i Sverige i 1923 og har utviklet seg til å bli en ledende aktør i sin bransje. Opp gjennom årene har veksten skutt fart gjennom oppkjøp av lokale selskaper med eksisterende tjenester og kunder. I mai 2001 overtok Intrum Justitia den europeiske virksomheten til Dun & Bradstreet innen håndtering av kundefordringer. Intrum Justitia-konsernet er notert på Stockholmbørsens O-liste og har uttalte ambisjoner om videre vekst.

Administrerende direktør Rune Viermyr

I Norge har Intrum Justitia 120 ansatte. Selskapet har hovedkontor i Oslo og et eget småbedriftsenter lokalisert i Tønsberg.

Mange av medlemmene i NIF er kunder hos Intrum Justitia. Kundene drar nytte at det unike internasjonale nettverket som konsernet har bygget opp gjennom en årrekke. I tillegg til egne kontorer i 22 land har Intrum også bygget ut nettverket med agenter og ombud. Totalt er selskapet representert i over 200 land. Den lokale tilstedeværelse er helt avgjørende. Det nytter ikke å sitte hjemme i Norge og purre hvis man har penger til gode i utlandet.

Intrums overgripende mål er å fortsatt være en ledende leverandør av tjenester innen håndtering av kundefordringer i Europa. Vi skal på en målbar måte forbedre våre kunders likviditet og langsiktige lønnsomhet. Dette skal vi gjøre ved å tilby høy kvalitet i relasjonen med både kunder og debitorer i hvert lokale marked.

Intrum Justitia arbeider etter en strategi som består av følgende hovedelementer:

- Fortsatt nasjonalt fokus på kunder og debitorer, utvikling av regionale samordningsgevinster og utnyttelse av de beste erfaringene fra konsernets enheter
- Vokse organisk og gjøre selektive oppkjøp
- Tilby tjenester tidlig i kundens prosess for håndtering av kundefordringer
- Bruke regionale IT-system
- Fortsette med merkevarebyggingen
- Fortsette å fokusere på økt effektivitet i virksomheten
- Intrum Justitia tilbyr sine tjenester i samsvar med Fair Pay-konseptet, som innebærer rettfærdig behandling av så vel debitorer som kunder.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

I Norge gjør Intrum Justitia nå en rekke spennende grep for å bidra til konsernets målsetting om videre vekst. Vi implementerer blant annet det samme IT-systemet som gjennom flere år er vel utprøvd blant annet i Sverige og Finland. Vi har også fått svært gode tilbakemeldinger på kundewebben, hvor kundene selv kan sende inn saker og bli oppdatert på hver enkelt sak.

HSH om den nye arbeidsmiljøloven Balansen forrykkes, sysselsettingen taper

Regjeringen har lagt frem endringer i den nye arbeidsmiljøloven som skal tre i kraft 1. januar 2006; bl.a mer rigide reguleringer av arbeidstid og reversering av Stortingets vedtak om utvidet adgang til midlertidige ansettelser. - Dette vil klart kunne svekke sysselsettingen, sier direktør Kim Nordlie i HSH.

Da arbeidet med en ny arbeidsmiljølov startet under den forrige Stoltenberg-regjeringen var behovet for en ny og moderne arbeidsmiljølov som tok hensyn til samfunnsutviklingen i fokus. I den forbindelse deltok arbeidslivets parter i arbeidet med en ny arbeidsmiljølov og det ble foretatt mange kompromisser for å komme frem til det flertallsforslaget som med en del justeringer tilslutt ble vedtatt i juni 2005. Det som er igjen av denne balanse mellom virksomhetenes behov for fleksibilitet og arbeidstakers behov for beskyttelse blir borte etter det regjeringen nå foreslår. Vi står igjen med en enda mer rigid arbeidsmiljølov enn tidligere og moderniseringshensynet har man nå i stor grad gått vekk fra. Dette vil klart kunne svekke sysselsettingen, sier Nordlie.

Regjeringen legger nå opp til et tottrinnsløp hvor det allerede medio november 2005 vil bli fremmet en odelstindsproposisjon for å innskjerpe de vedtatte bestemmelsene om bl.a. gjennomsnittsberegning av alminnelig arbeidstid og overtid, begrensnig av virksomhetenes mulighet for midlertidige ansettelser og videreføring av dagens lovgivning om rett til å stå i stilling etter oppsigelse. Videre legges det opp til ytterligere lovendringer våren 2006 i forbindelse med den allerede bebudede lovfesting av varslings-retten. Hvilke ytterligere lovendringer som vil fremmet våren 2006 har Regjeringen ikke uttalt seg om.

-I sum vil den nye arbeidsmiljøloven svekke grunnlaget for økt sysselsetting. Det bygges barrierer mellom de som er innenfor og de som er utenfor arbeidslivet, sier Nordlie som deltok i møte med statssekretær Jan-Erik Støstad i Arbeids- og sosialdepartementet om regjeringens forslag til endringer i arbeidsmiljøloven.

At arbeidsmiljøloven fra 1977 var moden for modernisering, hersket det rimelig bred politisk enighet om for noen år siden. Det var bakgrunnen for at regjeringen Stoltenberg nedsatte et bredt utvalg for å foreta en fullstendig revisjon av arbeidsmiljøloven i 2001.

-Arbeidslivslovutvalget kom frem til kompromisser mellom fleksibilitet og beskyttelse. Det er balansen mellom disse to hensynene som gir høy yrkesdeltakelse i Norge. Vi frykter at

fortsetter...

---

flere vil falle utenfor arbeidslivet når regjeringen strammer inn fra neste år, sier Nordlie. Han peker spesielt på bestemmelsene om midlertidige ansettelser.

-Vårt samfunn er vesentlig endret siden arbeidsmiljøloven ble til i 1977. Både mor og far er i arbeid og folk har behov for å handle varer og tjenester etter kl. 17.00. Uten mer rammepregede bestemmelser om arbeidstid, oppnår man bare at avstanden mellom loven og de krav og behov som melder seg i hverdagen blir større med årene, sier Nordlie.

- Flere bedrifter ville tatt sjansen på å ansette en ny person dersom de nå hadde fått den vedtatte noe utvidede adgangen til midlertidig ansettelse. HSHs medlemmer har gitt et tydelig svar på det i en større medlemsundersøkelse vi har gjennomført. Vi forstår ikke hvorfor regjeringen ikke vil gi bedriftene en mulighet til å vise at de mener alvor med å ansette flere? Sier Nordlie.

-Eksempler på at balansen er forrykket til fordel for arbeidstakers beskyttelsesbehov er at vi nå ender med en arbeidsmiljølov som ikke bare medfører innskjerpede regler ved virksomhetsoverdragelse, deltidsansettelse og diskriminering, men også bl.a. vanskeliggjør muligheten for virksomhetsetablering gjennom innskjerping av reglene for midlertidig ansettelse sier Nordlie.

Direkte tvangsinndrivelse av uimotsagte pengekrav

*av advokat Øyvind Sund
Advokatfirmaet Krabberød*

1. Innledning

Den praktiske hovedregelen ved rettslig inndrivning av usikrede pengekrav er i dag noe forenklet at fordringshaveren må bringe kravet inn for forliksrådet for å få dom for det. Tvangsfullbyrdelse av sivile krav skjer som hovedregel gjennom namsmyndighetene, det vil si namsmannen og tingretten, jf tvangsfullbyrdelsesloven §2-1.

Den 1. januar 2006 trer lov av 25. juni 2004 nr 53 om endringer i rettergangslovgivningen m.m. i kraft. Loven innebærer en omfattende reform av den sivile rettspleien på grunnplanet. En av de viktigste endringene er at det nå vil bli åpnet for direkte tvangsinndrivelse av uimotsagte krav. Kort fortalt betyr dette at fordringshaveren fra nyttår kan begjære utlegg med en gang uten å ha dom for kravet. Det er bare dersom skyldneren reiser innsigelser mot kravet, at det vil bli nødvendig å behandle saken i forliksrådet.

Advokat Øyvind Sund

Det var fra departementets side tre hovedhensyn som tilsa at den nye ordningen burde innføres. For det første la departementet til grunn at ordningen ville spare partene for

fortsetter...

kostnadene ved forlikradsbehandlingen. For det andre ble det antatt at ordningen med at skyldneren blir kontaktet av namsmannen ville øke sannsynligheten for at rettsmessige innsigelser ville komme frem og bli gitt en forsvarlig behandling. Man viste i den forbindelse til at omkring to tredeler av sakene i forlikrådet i dag avsluttes med uteblivelsesdom på grunn av manglende tilsvarende, og at det bak dette tallet kan skjule seg mange ressursvake skyldnere som ikke evner å fremsette rettsmessige innsigelser på en adekvat måte. For det tredje ble det lagt til grunn at ordningen vil medføre raskere inndrivning.

Nedenfor gis en kort presentasjon av dette nye ”tilbudet”.

2. Nærmere om uimotsagte krav som tvangsgrunnlag

Utlegg kan først begjæres ”når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag”, jf tvangsfullbyrdsloven §7-1. Tvangsgrunnlag etter § 7-2 er først og fremst ” de alminnelige tvangsgrunnlagene” opplistet i § 4-1. Det vil si domstolsavgjørelser og tilsvarende dokumentasjon for kravet. Som *særlige tvangsgrunnlag* er det i dag i § 7-2 bokstav a-e opplistet 5 typer grunnlag av ganske forskjellig karakter som også gir tilstrekkelig dokumentasjon for kravet. Det mest aktuelle alternativet i praksis er i dag eksigible gjeldsbrev.

Ved ikrafttreddelsen den 1. januar, vil ny bokstav (f) fastsette at også ” [s]kriftstykke som fordringshaveren selv har sendt skyldneren og som viser kravets grunnlag og omfang” skal være et særlig tvangsgrunnlag for utlegg. Skriftstykket vil også være ”tvangsgrunnlag for renter og utenrettslige inndrivingskostnader”.

Det fremgår av bestemmelsen at det stilles krav til et skriftlig dokument som viser hva kravet gjelder. Det at det stilles krav til en angivelse av kravets grunnlag innebærer derimot ikke at det må gis en begrunnelse for kravet. Dersom dokumentet refererer til en avtale eller til de varer, tjenester eller annet som kravet gjelder, så må dette antas å være tilstrekkelig. I praksis vil en alminnelig faktura oppfylle bestemmelsens krav, dersom den angir de ytelsene kravet gjelder.

Vilkåret om at skriftstykket skal vise kravets omfang medfører at det ikke vil være anledning til å kreve utlegg for beløp utover det som uttrykkelig er nevnt i dokumentet.

3. Krav til utleggsbegjæringens innhold

Et særlig tvangsgrunnlag kan begjæres tvangsfullbyrdet når to uker er gått etter at saksøkeren har sendt skriftlig varsel til saksøkte, jf § 4-18. Begjæringens innhold skal i dag først og fremst ”oppfylle kravene i § 5-2”, jf § 7-5.

Et § 7-5 nytt annet ledd vil stille særlige krav til en begjæring om utlegg etter § 7-2 bokstav (f). En slik begjæringen skal foruten de alminnelige vilkårene ” i tillegg oppfylle kravene til

fortsetter...

---

forlikssklager i tvistemålsloven § 277 første ledd”. Det stilles også krav til at begjæringen opplyser ”om saksøker ønsker behandling i forliksrådet dersom saksøkte reiser innvendinger mot kravet”.

Det første tilleggsvilkåret knytter seg direkte til nytt sjette ledd i tvistemålsloven § 277, hvor det fremgår at forliksrådet skal behandle utleggsbegjæringen som forlikssklage når saken blir overført til dem fra namsmyndighetene. Etter § 7-7 nytt annet ledd, skal saken behandles i forliksrådet dersom saksøkte har reist innvendinger mot saksøkerens krav og saksøkeren i begjæringen har opplyst at behandling i forliksrådet i så fall ønskes.

Det andre vilkåret, om at saksøkeren må opplyse om saken skal behandles i forliksrådet dersom det er innvendinger mot kravet, er begrunnet i hensynet til fordringshaveren. Dersom saken overføres til forliksrådet vil det påløpe nytt gebyr. Det er ikke sikkert at det i alle tilfeller er ønskelig fra fordringshaverens side å få saken behandlet i forliksrådet. Fordringshaveren kan, for eksempel etter å ha gått gjennom innsigelsen, ha funnet ut at det ikke er forsvarlig å forfølge kravet videre. Det kan dessuten tenkes at fordringshaveren i enkelte tilfeller ser seg best tjent med å fremme saken direkte for tingretten.

I et § 7-4 nytt annet ledd fremgår det at det i samme begjæring ikke kan kreves utlegg både etter ”tvangsgrunnlag som nevnt i § 7-2 bokstav f og etter et alminnelig tvangsgrunnlag”. Bakgrunnen for forbudet er at man med et alminnelig tvangsgrunnlag for kravet, normalt ikke vil kunne få en etterfølgende behandling av kravet i forliksrådet. Forbudet er ikke til hinder for å ta med krav som har særlig tvangsgrunnlag, for eksempel krav nedfelt i et eksigibelt gjeldsbrev.

Endring av § 7-3 annet ledd medfører at direkte tvangsinn drivelse av uimotsagte krav bare kan fremsettes for namsmannen der skyldneren har hjemting.

4. Foreleggelse av begjæringen

Etter § 7-6 skal begjæringen meddeles saksøkte, dersom namsmannen etter en foreløpig prøving finner at begjæringen kan tas til følge. Foreleggelsen innebære først og fremst at ” begjæringen meddeles saksøkte med oppfordring om innen to uker å uttale seg om forhold av betydning for om utlegg skal tas, og om valg av gjenstand for utlegget”, jf § 7-6 første ledd.

Ved begjæring om utlegg etter § 7-2 bokstav (f) vil det etter § 7-6 nytt annet ledd stilles krav til at saksøkte også skal ”oppfordres til å opplyse om sitt standpunkt til saksøkerens krav”. Det forventes at denne kontakten mellom namsmannen og skyldner skal øke sannsynligheten for at rettsmessige innsigelser kommer frem.

Saksøkte skal ”også oppfordres til å opplyse om vedkommende ønsker at namsmannen anmoder saksøkeren om å sette seg i forbindelse med saksøkte med sikte på å finne frem til en nedbetalingsordning eller en annen minnelig løsning”. Under forliksrådsforhandlingen vil

fortsetter...

man i dag kunne komme frem til forlik om nedbetalingsordninger. Denne bestemmelsen gjøre det mulig å komme frem til slike løsninger også ved direkte inndrivelse av uimotsagte krav. Et annet poeng er at dersom kontakten som namsmannen formidler fører frem til at partene løser saken på annen måte enn at det tas utlegg, vil partene spare tilleggsgebyret som ville påløpt dersom det var blitt tatt utlegg. Normalt vil det være skyldneren som i siste instans er ansvarlig for dette gebyret.

Det stilles i nytt annet ledd også krav til at saksøkte ”skal opplyses om at saken vil bli behandlet i forlikrådet eller hevet dersom det reises innvendinger mot kravet og saksøkte ikke har bedt namsmannen anmode saksøkeren om å sette seg i forbindelse med saksøkte. Dersom saksøkte samtidig varsles om tid og sted for avholdelse av utleggsforretning, skal det opplyses at berammelsen faller bort dersom saksøkte reiser innvendinger mot kravet eller ber namsmannen anmode saksøkeren om å sette seg i forbindelse med saksøkte”.

Reglene om formidling av kontakt i § 7-6 nytt annet ledd er et element i saksbehandlingen som en må forvente at vil forlenge saksbehandlingen noe, se pkt 5 nedenfor.

I § 7-6 nytt tredje ledd fremgår det at dersom ”tvangsfullbyrdelsen ellers blir vesentlig vanskeliggjort, kan meddelelse til saksøkte unnlates. Dette gjelder likevel ikke ved begjæring om utlegg etter §7-2 bokstav (f). ”. Ved direkte tvangsinnndrivelse vil det altså ikke være anledning til å unnlate å forelegge begjæringen for saksøkte, selv om fullbyrdelsen da vil bli vesentlig vanskeliggjort. Dette vil kunne medføre en forlengelse av den totale saksbehandlingstiden, og er derfor et av mange forhold som fordringshaverne og inkassobyråene må ta i betraktning når de tar stilling til om de vil benytte adgangen til direkte tvangsinnndrivelse.

5. Beslutningen om å holde utleggsforretning

Når saksøkte har uttalt seg eller fristen for å uttale seg har løpt ut, avgjør namsmannen om utleggsforretning skal holdes, jf § 7-7.

Ved begjæring om utlegg etter § 7-2 ny bokstav (f) skal namsmannen etter § 7-7 nytt annet ledd første punktum anmode saksøkeren om å sette seg i forbindelse med saksøkte, dersom saksøkte etter anmodning fra namsmannen har bedt om å bli satt i forbindelse saksøkeren innen fristen etter § 7-6. Det vil være opp til saksøkeren å etterkomme anmodningen. Saken blir liggende i bero hos namsmannen i en måned før utleggssaken fortsetter, dersom saksøkeren ikke har bedt om annet, jf § 7-7 nytt annet ledd syvende punktum.

Dersom saksøkte ikke har bedt namsmannen om å bli satt i kontakt med saksøkeren, ”skal saken behandles i forlikrådet dersom saksøkte har reist innvendinger mot saksøkerens krav og saksøkeren i begjæringen har opplyst at behandling i forlikrådet i så fall ønskes”, jf § 7-7 nytt annet ledd tredje punktum.

fortsetter...

Etter tvistemålsloven § 277 nytt sjette ledd tredje punktum, kan saken fortsette som utleggssak dersom forlikrådsbehandlingen ender med et resultat som innebærer at innklagede/saksøkte skal betale noe til klageren/saksøkeren. Det skal ikke betales gebyr for fortsettelsen av saken som en utleggssak etter forlikrådsbehandlingen. Dersom det tas utlegg, skal det imidlertid betales tilleggsgebyr etter rettsgebyrloven § 14.

Utleggsbegjæringen vil beholde sin opprinnelige tidsprioritet i forhold til andre utleggsbegjæring mot samme skyldner, jf tvangfullbyrdelsesloven § 7-8.

Dersom saksøkte overfor namsmannen har reist innvendinger mot kravet, og saksøkeren i begjæringen har opplyst at han ikke ønsker saken behandlet i forlikrådet, skal namsmannen heve saken, jf §§ 7-7 nytt annet ledd fjerde punktum.

Det fremgår av § 7-7 nytt annet ledd sjette punktum at saksøkeren ”kan ombestemme seg med hensyn til behandling i forlikrådet dersom melding om det kommer fram til namsmannen før innkalling til forlikrådet eller meddelelse om heving er sendt”.

Har saksøkte verken bedt namsmannen om å formidle et ønske om kontakt med saksøkeren, og har han heller ikke innvendinger til kravet, skal utleggsforretning holdes, jf § 7-7 første ledd.

Det fremgår av det ovennevnte at reglene for formidling av kontakt etter § 7-6 nytt annet ledd, kan medføre at saksbehandlingen blir forlenget.

6. Foreldelse av uimotsagte krav

Det er et vilkår for å begjære utlegg etter § 7-1 at det foreligger ”tvangskraftig” tvangsgrunnlag. Det er altså ikke tilstrekkelig at det foreligger et tvangsgrunnlag, dette tvangsgrunnlaget må være ”tvangskraftig”. Et tvangsgrunnlag er kort fortalt tvangskraftig når alle lovens krav for å kreve det fullbyrdet er oppfylt. Et sentralt vilkår i så måte er at kravet ikke er blitt foreldet.

Den alminnelige foreldelsesfrist er 3 år, jf foreldelsesloven § 2. Hovedregelen om utgangspunktet for fristens løp finner vi i § 3 nr. 1, hvor det fremgår at foreldelsesfristen ”regnes fra den dag da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve oppfyllelse”. Etter § 17 første ledd avbrytes foreledelsen ved begjæring om tvangfullbyrdelse.

Dersom namsmannen hever saken etter tvangfullbyrdelsesloven § 7-7 nytt annet ledd fjerde punktum, vil fordringshaveren få en tilleggsfrist på ett år for avbrytelse av foreldelsesfrist, jf foreldelsesloven § 22 nr 1.

Fremmes tvangfullbyrdelse etter § 17 uten at fordringshaveren får full dekning for sin fordring, blir det regnet ny frist på 10 år fra tvangsforretningens slutning, jf 21 nr. 3.

fortsetter...

---

7. Utlegg eller forliksklage

For fordringshavere vil adgangen til direkte tvangsinndrivelse av uimotsagte krav fremstå som et nytt alternativ i innkreivingsprosessen. Hvilken nytte fordringshaverne vil ha av tilbudet, vil i første rekke avhenge hvordan det benyttes.

Endringene som trer i kraft 1. januar, vil føre til at det blir viktigere enn før å vurdere hvilken type inndrivelse som vil være den mest hensiktsmessig i forhold den enkelte skyldner. For fordringshaveren kan det være mye å hente både økonomisk og tidsmessig ved å velge riktig inndrivelsesform.

Det vil som tidligere nevnt være mange forhold som fordringshaverne og inkassobyråene må ta i betraktning når de nå skal ta stilling til om de vil benytte adgangen til direkte tvangsinndrivelse. Jeg skal forsøke å illustrere dette.

Dersom det er grunn til å forvente at skyldneren vil komme med innsigelser til kravet, vil man naturligvis tidsmessig være best tjent med å ta saken direkte inn for forliksrådet. I de fleste tilfellene forventer man derimot ingen innsigelser fra skyldneren, og det vil da i utgangspunktet være både billigere og raskere å sende en begjæring om utlegg etter § 7-2 ny bokstav (f). Men dersom fordringshaveren kun ønsker å avbryte foreldelsesfristen, fordi skyldneren for eksempel ikke er søkegod i dag, vil man trolig være best tjent med å sende saken direkte til forliksrådet. I forliksrådet utgjør behandlingsgebyret 1. rettsgebyr, mot 2,1 hos namsmannen.

Et forhold man alltid må ta med i betraktningen, er at selv om skyldneren ikke har reist innsigelser mot kravet og det blir tatt utlegg etter § 7-2 ny bokstav (f), så kan han fortsatt reise tvist om kravet. Saksøkte kan ikke fremsette innvendinger mot saksøkerens krav med den virkning at saken behandles i forliksrådet etter at utlegget er tatt. Utlegget må angripes direkte ved klage til tingretten etter § 7-26 eller indirekte ved at saksøkte tar ut forliksklage mot saksøkeren med fastsettelsespåstand om at kravet ikke eksisterer. En uteblivelsesdom i forliksrådet vil derimot ha rettskraft, og skyldneren har derfor etter utløpet av fristen for å anke og begjæring om oppfriskning som hovedregel ingen adgang til å angripe dommen. Fordi en unnløstelse av å fremme innsigelser på et stadium i saken i hovedsak er uten konsekvenser for debitors adgang til senere å gjøre innsigelser gjeldende, så vil skyldneren ha store treneringsmuligheter.

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

EDB Infobank er en ny samarbeidspartner i inkassomarkedet

EDB er et av Nordens ledende, børsnoterte IT-konsern med en omsetning på NOK 4,24 milliarder i 2004 og mer enn 3000 ansatte, hvorav 2600 i Norge. Vi utvikler og drifter IT-løsninger som øker våre kunders produktivitet. I 2004 kjøpte EDB avdeling Infobank av IBM for å utvide produktspekteret og satse innen infobasesegmentet. EDB har tradisjonelt hatt sitt fokus på offentlig sektor, men vil nå satse sterkt mot privat sektor, og inkassobyråene er spesielt interessante for oss.

Samarbeidsavtalen undertegnes i disse dager mellom NIF og EDB Infobank.

Vår webbløsning <https://infobank.edb.com> gir p.t tilgang til følgende registre:

- Det sentrale folkeregister
- Eiendomsregisteret
- Det sentrale Motorvognregister
- Enhets- og Foretaksregisteret
- Løsøreregisteret
- Telefonkatalogen 1880
- Eiendomsverdi

På vask tilbyr vi oppdatering og overvåkning mot

- Det sentrale folkeregister
- Eiendomsregisteret
- Enhets- og Foretaksregisteret
- Telefonkatalogen 1880
- Det Sentrale Motorvognregister (Benytter p.t bare registreringsnummer som input)

EDB's inkassoteam består av

Terje Mobrenna. Mobil 916 48 420 e-post terje.mobrenna@edb.com

Terje Svarttjernet Mobil 901 42 506 e-post terje.svarttjernet@edb.com

Vi har lang fartstid i bransjen og har jobbet mot inkassobyråene i over 15 år. EDB har i sommer styrket sin infobase-satsning med å ansette flere personer som alle har lang og bred erfaring innen utvikling av online-tjenester og vaskeløsninger mot offentlige registre.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Terje & Terje

Det sentrale folkeregister (DSF)

EDB Infobank er som kjent enedistributør av folkeregisteret, som er den eneste kilde for juridisk riktig adresse.

Om kort tid vil vi ha ny løsning for entydig søk på plass. NIF har jobbet fram en ny løsning på Skattedirektoratets (SKD) krav om entydig treff i DSF. Vi har nå akkurat mottatt datagrunnlag fra SKD for å iverksette denne endringen. Om noen dager kan vi antyde omfanget av denne endringen og vil kunne si noe om når dette er implementert. Vi informerer NIF så fort dette er kartlagt. Det betyr at det ikke lenger være krav om bruk av fødselsdato. Kravet er fremdeles entydig søk, men med fornavn, etternavn, adresse og post eller kommune som input. Dette gjør at søk mot folkeregisteret blir enklere, og et sentralt verktøy for å finne rett person.

En annen viktig nyhet er at det er igangsatt et samarbeidsprosjekt mellom Skattedirektoratet og Posten. Dette vil resultere i at DSF blir oppdatert med Postens adresser. Da vil DSF kunne gi både juridiske adresse og postadresse på alle personer i Norge. DSF vil få daglig adressedata fra Posten.

Alle som i dag benytter DSF har en avtale med EDB. For dere som ikke benytter DSF, vil vi minne om at alle som er medlem av NIF kun trenger å bekrefte vilkår i den kollektive tillatelsen NIF har mot SKD.

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

ERGO
Group

ErgoGroups's spalte

av Vibeke, Egil, Ole Petter, Jørgen og Marit

ErgoGroups NIF kundeteam

Som meddelt i forrige nummer av NIFnytt ville vi presentere siste mann i teamet. De som var med på Bransjetreffet i Budapest, vet allerede at det er Jørgen Berner som er selgeren i teamet.

Komplett team består av:

Fagområde	Navn	Tlf.	e-Mail adr.
Tjenesteutvikling, generelt	Egil Arrestad	900 63 094	egil.arrestad@ergo.no
Tjenesteutvikling, vask	Marit Holsæter	924 51 735	Marit.Holsaeter@ergo.no
Account Manager	Jørgen Berner	918 71 668	Jorgen.Berner@ergo.no
Produktsjef	Ole Petter Paulsrud	952 42 049	Ole.Paulsrud@ergo.no
Partneransvarlig	Vibeke Holter	977 75 555	vibeke.holter@ergo.no

ErgoGroup tilbyr kompetanse!

Gjennom et eget "ambassadørprogram" skal en utvalgt gruppe fagpersoner bidra til å gi en ny dimensjon i kundedialogen, samt ekstern eksponering av ErgoGroup.

14 medarbeidere deltar i programmet. Disse er plukket ut på bakgrunn av sin spisskompetanse innen sine respektive fagområder. "ambassadørene" skal blant annet bidra med gode råd, presentasjoner og foredrag, samt være tilstede i relevante debatter, fora og organisasjoner.

fortsetter...

Når det gjelder fagområdet Innholdstjenester (offentlige registre, eiendomstjenester, kataloger og kredittopplysninger) som er sentralt i samarbeidet med NIF og NIFs medlemmer er Egil Årrestad "ambassadøren". Egil har spisskompetanse og lang ledererfaring innen området, og han inngår også i ErgoGroups "NIF kundeteam".

For NIF og NIFs medlemmer betyr dette at dere får tilgang til en erfaren ressurs som kan være sparringspartner når behovet melder seg. Egil kan bidra med både generelle markedsbetraktninger, samt regulatoriske- og tekniske muligheter i forhold til tjenester og innhold. Egil stiller i denne sammenheng gjerne opp med faglige innlegg eller som diskusjonspartner ift. konkrete problemstillinger. Egil vil også gjerne gi innlegg i NIFnytt, det kan omhandle hva som skjer i bransjen, har det skjedd noe nytt mht. noen av de offentlige registrene, tips, etc. Vi håper dere benytter dere av Egil's ambassadør-rolle.

ErgoGroup satser på egne innholdstjenester!

infotorgPERSON - Effektiv og sikker saksbehandling

I den registrerte delen av inkassoporteføljen i Norge, er det anslått å være ca. 700.000 debitorer (skyldnere). Dette er både næringsdrivende og forbrukere.

I den utenrettslige inndrivingsperioden vil ofte byråene benytte anledningen til å søke kontakt med skyldner. Dette skjer både ved telefonhenvendelser og besøk på døren. ErgoGroup vet hvor viktig det er å ha korrekt kontaktinformasjon i debitorporteføljen. Derfor ...

... har vi utviklet nye informasjonspakker på infotorgPRO. I januar -06 lanserer vi de første tjenestene under vår nye satsing infotorgPERSON:

- **Personverifisering med kredittopplysninger**
- **Kontaktinformasjon**
- **Historikk adresser**
- **Datavaskløsninger – ajourhold av debitorinformasjon**

Tjenestens kilder er

- **Postens Adresseregister**
- **Nummeropplysningsinformasjon**
- **Reservasjonsregisteret**
- **Skattelisterne**

Moduler i løsningen:

- **Online søketjeneste**
- **Verifisering av persondata**

Informasjonspakker

For å ta tjenesten i bruk trenger du brukerident på www.infotorgPRO.no, samt en avtale med oss som regulerer bruk. Tjenesten tilbys med abonnement og til stykkpris.

---

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Ajour-tjenester på infotorgPRO

I vår nye elektroniske datavasktjeneste kan du registrere deg som kunde og sende oss dine filer automatisk. Vi vil ta imot og behandle filen din på en sikker måte, påføre informasjon og/eller korrigere dine eksisterende opplysninger. Når oppdraget er ferdig, kan du logge på og hente filen igjen.

For å ta tjenesten i bruk trenger du brukerident på www.infotorgPRO.no, samt en avtale med oss som regulerer volum og hyppighet. I første omgang vil det være Postens Adresseregister som er tilgjengelig for WEB. I løpet av kort tid vil også nummeropplysning (fasttelefon og mobilnummer) implementeres.

Hvordan blir kvitt opptil 85 % av din returpost...?

De fleste av oss sliter med returpost, og opplever dette som en "pest og plage". Derfor tilbyr ErgoGroup i samarbeid med Posten en ny og spennende tjeneste Elektronisk Adresseoppdatering (EA).

All returpost blir håndtert av Posten. Returposten blir returnert til Posten som går igjennom denne manuelt og sjekker adressen i Postens Adresseregister (PA). Deretter blir returposten manuelt sendt til riktig person med riktig adresse. De adresse oppdateringene som blir utført av Posten, blir også sendt elektronisk til oppdragsgiver med informasjon om ny adresse /adresse ukjent.

Tjenesten er relativt ny. De erfaringene vi har så langt er at løsningsgraden av returpost er opp til 85 %.

For nærmere informasjon om, eller tilgang til tjenestene eller annet, vennligst ta kontakt med Jørgen, Marit eller en av oss andre i NIF kundeteamet..

ErgoGroup's lille forundringshjørne

Visste du at ...

... ErgoGroup har laget en tjeneste for å se, printe og lagre ubekreftet utskrift fra Eiendomsregisteret ved bruk av infotorgPRO. Tjenesten gir samlet informasjon om Hjemmel, Heftelser, Servitutter, Leieavtaler med heftelser, Festeavtaler og Grunndata pr eiendom.

... det med utgangspunkt i fødselsnummer kan søkes på roller i virksomheter for omspurt person i Enhets-/Foretaksregisteret ved bruk av infotorgPRO.

... ErgoGroup kan gi deg verdivurdering av eiendommer gjennom tjenesten Eiendomsverdi ved bruk av infotorgPRO.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Riktig svar på forrige oppgave nr.:

Bygningstype: Barnehage,

SKOLEKRETS: BJARNETJØNNA

(hvordan fant der svaret? EDR - Navnesøk Posten -> Adressesøk -> bygningssøk

Det var mange riktige svar, og den heldige vinneren er:

Vanja Th. Lønstad-Bonesmo

ABC Kredittstyring AS

En overraskelse er på vei .....

Dette nummer av NIF Nytt er årets siste nummer. Vi ønsker derfor å takke NIF og alle NIFs medlemmer for et spennende og interessant år .. og vi gleder oss vannvittig til 2006!

Vi ønsker dere alle en riktig god og fredlig jul og håper 2006 blir et godt og fruktbart år for oss alle!!

Med vennlig hilsen

Ole Petter, Marit, Egil, Jørgen, Vibeke – og alle andre i ErgoGroup

---

Flere tvistehåndteringskurs våren 2006

Vi måtte utsette kurset som skulle ha gått i Bergen pga litt for liten oppslutning, men vi kommer tilbake til ny dato rett over nyåret. I tillegg setter Tone og Thor A. seg ned for å fastsette nye kurs da disse har vært svært populære, men vi kommer nærmere tilbake til datoer når dette er gjort.

**SIKRINGS
SERVICE A/S®**

Aktiv verdisikring

Oppsporing - Innhenting - Taksering - Salg

Tel: +47 91 81 21 21 / Epost: eide@utreder.no

www.utreder.no

Historien om Julenissen...i denne søte juletid...

I dag finnes det mange julenisser. Da Gamlenissen fant ut at han ikke klarte å dele ut alle pakkene selv lenger, fikk han seg hjelpere. Julemenn heter disse hjelperne og det finnes flere i hvert land. Det er en autorisert nisseagent i hver av landene som passer på at jobben blir gjort. Det finnes også mange som kler seg ut som nisser. De hjelper også nissen med å bli ferdig med å dele ut alle gavene. Ordentlige nisser er medlemmer av nisselaug og disse laugene finner du i alle land som har nisser og feirer jul.

Men, for å finne ut hvor julenissen kommer fra, må vi ta turen tilbake til Romerriket. Julenissenes historie i Norge er knapt hundre år gammel, men opptakten til den skikkelsen vi kjenner som Julenissen stammer fra Lykia i Lilleasia (dagens Tyrkia). På 300-tallet levde det en biskop her som het Nicolaus. Det sies at han ble foreldreløs veldig tidlig og at han vokste opp i et kloster.

Videre fortelles det at han var en av verdens yngste ordinerte prester. Det finnes dessverre ingen sikre nedtegnelser om hans liv som historikerne setter særlig lit til, så det meste vi vet om Nicolaus er basert på fortellinger og legender -men det er jo tilfelle også med Jesus og hans liv.

Det grodde tidlig frem mange fortellinger og legender om Nicolaus og hans virke.

Det ble fortalt at han var de svakes beskytter i en tid med krig, nød og forfølgelse. Han var sjøfolkenes venn og reddet dem fra havsnød, og ble gjerne avbildet med våte klær, og skjegget dryppende av sjøvann. Man kunne be til ham for å løye stormen, eller for å få seilevind, het det i Hellas. Nicolaus overtok en del trekk fra kulten til den gamle greske havguden Poseidon.

Mest kjent er allikevel beretningene om Nicolaus som barnas beskytter. Engang skal Nicolaus ha tilkalt en engel som vekket tre små gutter fra døden, etter at de var blitt myrdet av en vertshusholder. I en annen legende kommer Nicolaus med gaver.

En fattig mann hadde ikke råd til medgift til sine kjære døtre og trodde han måtte selge dem til en bordell. Men i ly av mørket kom Nicolaus og kastet en pose gull inn i gjennom vinduet i mannens hus. Den fattige mannen fikk dermed råd til å gifte bort den ene datteren. Men det var to døtre igjen. Nicolaus sies da å ha solgt en del av kirkesølvet for så å kaste to nye poser inn vinduet til mannen. Dermed ble de to andre døtrene reddet. De tre gullposene finnes den dag i dag i pantelånerens symbol. Tre gule sirkler.

Da Nicolaus døde (6 desember) ble han snart etter kanonisert til helgen. Hans popularitet var stor og over 3000 kirker ble innviet som Sankt Nicolaus kirker. Dette skjedde fra hans død og frem til reformasjonen på 1500-tallet. Han ble gjort til skytshelgen for en rekke byen over hele Europa og han er skytshelgen for det gamle Russland.

Allerede på 500-tallet begynte pilgrim�er å valfarte til hans grav i Myra, der det skal ha dryppet helbredende eliksir fra sarkofagen. På 1000-tallet var Nicolaus-kulten blitt så stor at sør-italienske handelsmenn kidnappet Nicolaus-sarkofagen og tok den med til Italia.

Den første nissen var barnas beskytter

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

I 1087 ble kisten med Nicolaus levninger tatt med til byen Bari, hvor de fortsatt skal befinne seg. Kjøpmennene satte straks i gang en kampanje for å få folk til byen, ved å fortelle om fantastiske mirakler rundt sarkofagen. Året etter begynte pilgrimmene å strømme til byen.

På 1200-tallet dukket St. Nicolaus for første gang opp med gaver til barn, på klosterscholene i syd-Europa. Klostrene hadde fra tidlig på 900-tallet feiret "De uskyldige barns dag" 28. desember, til minne om alle de uskyldige guttebarna som ble drept da Herodes lot alle guttebarn under 2 år dø. Dagen ble feiret med opptog og prosesjoner til ære for barnas helgen St. Nicolaus. Etter hvert ble opptogene så populære at de ble flyttet til St. Nicolaus egen dag, den 6 desember, hans dødsdag i følge tradisjonen.

De eldste beretningene og gavetradisjonen stammer fra Tyskland. Skikken med å gi gaver spredde seg fra lukkede klosterscholer ut til folket. Det var vanlig at en skikkelse ikledd bispedrakt delte ut smågaver. Etter hvert ble det vanlig at barna natten til 6. desember satte en liten lekebåt i vinduet, eller utenfor døren, og om morgenen var båten fylt med godsaker. St. Nicolaus hadde vært der i løpet av natten. Siden ikke alle hadde råd til lekebåter, ble båten byttet ut med en sko. Fra skoen kom etter hvert strømpen, denne skikken skriver seg fra franske nonner. Det er herifra vi har skikken med julestrømpe.

Fra 1500-tallet finnes de eldste historiene om folk som kledde seg ut som St. Nicolaus og gikk fra dør til dør og delte ut smågaver. Nicolaus fikk seg tjener, som samtidig var hans motpart. Tjeneren er kjent under mange navn. Knecht Rupert i Tyskland, Swarte Piet i Nederland og Pere Fouettard i Frankrike. St. Nicolaus belønnet snille barn, mens Rupert gav slemme barn ris. På gamle bilder av St. Nicolaus og andre lignende skikkelser er det ofte å se at de bærer på et ris, eller et fange pinner. (Bundle of sticks i Amerika)

I Nederland fikk barna vite at det var Swarte Piet som klatret ned i pipa for å legge igjen gaver.

Da reformasjonen kom på 1500-tallet forsøkte kirken å knekke folks helgentro. Men troen på St. Nicolaus hadde fått dype røtter og lot seg ikke knekke. Samtidig dukket den protestantiske kirkens Weinachtsman opp, og med ham kom også flere andre skikkelser av samme art.

Selv om hollenderne var protestanter tviholdt de på sin Sinter Klas og barnefesten 6. desember. Og nesten 500 år etter at helgentroen ble avskaffet feirer de stadig St. Nicolaus -Sinterklas. Det var hollandske immigrater som tok med seg Sinterklas til Amerika. De holdt skikken i hevd og Sinterklas er det direkte opphavet for Santa Claus.

Men han mistet tjeneren sin og ble selv nødt til å krabbe ned i pipene for å legge gavene i strømpene.

Folke-eie ble Santa Claus fra 1823 gjennom diktet "Et besøk fra St. Nicolaus" av teologiproffesoren Clement C. Moore. I diktet kommer St. Nicolaus farende gjennom luften trukket av åtte små reinsdyr.

Han hadde hvitt skjegg, var kledd i pels fra topp til tå, han var liten og fyldig og røykte pipe.

Men Moore beskriver julenissen i ord, har alle senere generasjoners forestillinger om hvordan nissen ser ut, vært preget av avistegneren Thomas Nast, som i 1863 illustrerte Moores dikt i juleutgaven av Harper's Weekly.

Nasts fyldige og godlynte Santa Claus slo an, og i årene som fulgte leverte Nast stadig nye nissetegninger. Det var Nast som fant opp nisseverkstedet på Nordpolen. Det var han som tegnet julenissen som leser lange ønskelister fra barna.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Sin endelige form fikk den amerikanske "Santa" i 1931 da den svensk-amerikanske reklametegneren Haddon Sundblom ble engasjert til å utvikle en julekampanje for Coca-Cola. Sundbloms nissetegninger var inspirert av hans barndoms svenske jultomte (tegnet av Jenny Nyström), St. Nicolaus bispedrakt og Thomas Nast's illustrasjoner.

Resultatet ble den Santa vi ser i dag. Sundblom og Coca-Cola standardiserte rødfargen på drakten, de hvite pelskantene, de høye støvlene og det store kritthvite skjegget, nissefigurer hadde hatt skjegg før også, men ikke i slikt monn. Coca-Cola har hvert år siden den gang hatt fantastiske flotte julekampanjer med Santa Claus.

Det er Moore-Nast-Sundblom-nissen som barn over hele verden møter i kjøpesenter og i julegater.

Den amerikanske Santa Claus ble en kjempesuksess i hjemlandet, men europeerne godtok helt den amerikanske nissen. Nederlenderne nektet å gi slipp så sin Sinterklas og svarte Piet, og i mange land fantes det lokale utgaver av gaveutdeleren. I Italia er det den kvinnelige La Befana som deler ut gavene. Hun ligner mest på en heks, men hun er snill og god. I Hellas er det St. Basilius som gir gaver. I dag ligner St. Basilius ganske mye på den amerikanske, men bære ofte en lang drakt. I en del andre land er det Juleengelen som kommer med barnas gaver.

Inspirert av den russiske Far Frost, skapte den tyske maleren Mortiz Schwind på midten av 1800-tallet figuren Herr Winter. Han hadde skjegg, kutte og is i håret. Nesten parallelt dukker Der Weihnachtsmann opp som en protestantisk St. Nicolaus. I det protestantiske Nord-Europa, der julaften, ikke juledagen som er den viktigste festdagen for barna, kommer julenissen selv og deler ut gavene, han slipper dermed pipekltringen. I England beholdt man navnet Father Christmas. Han minner svært om Santa Claus, og folkeminnegranskere mener han har røtter tilbake til middelalderens helgenspill og julebukkopptog.

I vårt århundre har amerikansk og europeisk tradisjon nærmet hverandre, med et lite unntak. Den amerikanske Santa bruker kort jakke og bukser. Mens den europeiske holder seg til fotsid kappe, den siste rest av St. Nicolaus' bispedrakt.

Nordmenns forhold til nissen er uklart, fordi vi ikke som andre skiller skarpt mellom julenissen og fjøsnissen. Ettersom de heter nisse begge to, og dukket opp ganske parallelt på 1800-tallets illustrerte magasiner, grodde de delvis sammen. I folkloren er julenissen en slags sjefsnisse, omgitt av hjelpende fjøsnisser.

I byene er det "julemannen" som regjerer, mens fjøsnissen fremdeles har sine tilhengere på landsbygdene. Fjøsnissen-Haugbonden-Tunkallen, eller Gardvorden som han også kalles, har tradisjonelt ingen ting med gaveutdelingen å gjøre, ei heller med jula.

Men siden han er blitt dyrket som en slags husgud gjennom hundrevis av år, har han etter hvert blitt tilegnet roller ved juletid. Det er ikke uvanlig at det er en fjøsnisse som kommer med gavene i dag.

Men opprinnelig så var fjøsnissen en som måtte få gaver for å være snill. Folk på gårdene ofret gjerne litt til nissen for at det skulle gå gård og budskap godt i det kommende år. De satte ut mat og øl til denne vetten/nissen som befant seg i en slags mellomverden mellom vår egen og den mystiske underjordiske.

fortsetter...

nr. 4. 2005

NIFnytt

20.12.2005

7. årgang

Fjøsningen har overlevd i folketroen, tross forbud og bannlysning fra kirkelige hold. Dagens fjøsning er en snillere utgave, som holder hus på låver, i skogen eller på andre familie-tradisjonelle steder. Hvor nissen bor går gjerne i arv fra generasjon til generasjon. Hvor julenissen egentlig bor er egentlig litt ymse, men en ting er sikkert. Julenissen har kontoret sitt på en koselig gard i Rendalen...

Fikk du ikke med deg forrige utgave av NIFnytt:

Sjekk her: <http://www.inkasso.no/document/nifnyttindex.htm>

Dette var siste utgaven av NIFnytt for 2005!

Jeg vil få ønske alle medlemmer, samarbeidspartnere og andre som mottar NIFnytt

**En fredfull god jul
Og et riktig godt nytt år**

Tar svært gjerne i mot innspill fra dere om hva dere kunne tenke dere av stoff til NIFnytt for fremtiden.

Lise Christiansen

NIFnytt, Postboks 311, 3201 Sandefjord
Besøksadresse: Thor Dahls gt. 1a, tlf.: 33 46 95 60, fax: 33 46 93 13
Redaktør: Lise Christiansen, e-mail: lise@inkasso.no
Ansvarlig redaktør: Thor A. Andersen